

ՀԱՅԿԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՆՈՆԱԿԱՆ

ԴԱՆԱՏՈՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆԱԿԱՆ

ԿԱՆՈՆԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԿԱՆ

藏族历代文学作品选

赵朴初题

青海民族出版社

༡༡། །ཁ་དང་ལྷོད་མཁས་དབང་རིམ་བྱོན་གྱི་
ཕྱོད་ཡིག་གསལ་གྱི་སྒྲུལ་བུ།

སློབ་བཟང་ཚོས་གྲགས་དང་བསོད་ནམས་རྩེ་མོས་བརྒྱགས།

བར་ཆ།

མཚོ་སྨོན་མི་རིགས་དཔེ་སླུན་ཁང་།

དཀར་ཆག

- པར་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན། (1)
- སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྟ་བུ་རྟོགས་བརྟོག་ (3)
- ས་སྐྱ་པ་རྩེ་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆན་ཀྱི་རྟོགས་བརྟོག་ (34)
- བསྐྱབ་བྱ་རིན་ཆེན་སྤངས་མཛེས། (49)
- རྩོ་ནང་རྒྱ་ར་རྒྱ་བ། (57)
- དཔལ་ལྷན་སྒྲོ་མ་དམ་པའི་རྣམ་ཐར་བསྟོད་པ་དང་པའི་ཚུན་ཤིང་། (58)
- རྩོ་ནང་གི་གནས་བཤད། (ཆོན་བཤུས་) (73)
- གར་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཆོ། (84)
- རྩོ་བཅུན་སྒྲོ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆན་ལ་བསྟོད་པ་བྱིན་རྒྱལ་སྐྱོ་
བར་མཛོད། (85)
- མཁུར་མའི་རིམ་པ། (90)
- རྒྱལ་བ་སྒྲོ་བཟང་རྒྱ་མཆོ། (100)
- རྩོ་བཅུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་བསྟོད་པ་ཏ་སྐྱ་རའི་རྒྱུད་མངས།
..... (102)
- འབྲུངས་རབས་ཀྱི་ཞིང་བཀོད་འབྲི་རྩལ་ཀྱི་རྟོགས་བརྟོག་ཁ་བྱང་དང་
བཅས་པ་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། (113)
- ལྷ་ཡིག་བསྟོད་ནམས་ཉི་མ་སྟོང་འབར། (139)
- ཐོད་མཁས་པ་མི་ལམ་དགེ་ལེགས་རྣམ་རྒྱལ། (144)
- དབྱངས་ཅན་དག་གི་རོལ་མཆོ་ཡིད་ཀྱི་རང་མོ་རྣམ་ཅེན་ཆངས་པའི་

མགྲིན་རྒྱན་རབ་དགའི་རྒྱད་མངས།	(144)
ལྷ་འཕྲིན་ངག་དབང་དབྱིད་ཀྱི་ཕོ་ཉ།	(159)
ཕྱང་སྦྱང་ངག་དབང་རྒྱུ་བཟང་ཆོས་ལུན།	(178)
ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་རབ་གསལ།	(180)
བསྐྱབ་བྱ་གཅིས་པ་བཙོ་བརྒྱད་པ།	(184)
རྒྱུ་བརྒྱན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྒྱུ་རྒྱུ།	(187)
རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱན་གྱི་བདག་པོ་ཁྱབ་བདག་སྤྲུལ་པ་དཀོན་མཆོག་	
མཆོན་ཅན་གྱི་བསྟོད་པ།	(188)
ཞལ་གདམས་མགུར་མ།	(194)
རྒྱལ་བ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོ།	(202)
ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོའི་མགུར་སྤྲ།	(203)
རྒྱ་ནག་པ་འཇམ་དབྱངས་བསྟན་པའི་ཉི་མ།	(210)
རྒྱུ་འཇམ་དབྱངས་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་རྣམ་ཐར།	(211)
རྒྱན་གྱི་བཞོན་པའི་རྟོགས་བརྗོད།	(217)
མདོ་མཁའ་བ་ཆེ་འི་དབང་རྒྱལ།	(239)
དཔལ་མའི་དབང་པོའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ། (ཆན་བཤུས)	(240)
གཞོན་ཅུ་རྩ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱད། (ཆན་བཤུས)	(259)
ལྷ་ཆེན་རྒྱལ་བུ་མཁས་འཇམ་ཆེན།	(274)
གསལ་འདེབས་སྟན་ངག་རྒྱ་གཏེར་བརྒྱུད་པའི་སྐབས་ཤིང་།	(275)
སྤྱོད་དཔོན་གྱི་ལ་རྒྱར་བསྟོད་ཅིང་འདོད་དོན་གསལ་བའི་ཆོགས་བཅད།	
.....	(284)
དཔལ་ས་སྦྱང་ངག་དབང་ཀྱན་དགའ་སྤྱོད་སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་	
མཆོན་པར་ཤུལ་བའི་ལྷ་ཡིག	(292)

- མི་རྒྱ་བཀ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས། (296)
- རིག་འཛིན་དབང་ཐུག་རྩལ་བའི་རྩི་རྩེ་རྩེ་མ་ཐར། (297)
- ཐུམ་བཤེ་ཤེས་དབལ་འབྱུང། (326)
- མི་རི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅས་མེ་རྟོག་ཐེང་མཛེས། (328)
- མཆོ་སྟོན་གྱི་སྒྲུང་ས་འདི་གཞན་གྱི་ཡུལ་ལས་བྱད་པར་རྒྱ་འཕགས་ཚུལ་
བཤད་པ། (343)
- ཐུལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ། (353)
- སྤང་གཉེན་སྦྱར་ཚུལ་ལས་བཅུམས་པའི་གདམས་པ། (354)
- རང་གཞན་དམ་པའི་ཆོས་ལ་རྒྱད་བསྐལ་བའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པའི་སྤང་ཚུལ་
མགུར་དབྱངས་སུ་མཛད་པ། (367)
- ཕྱང་སྒྲུ་རྩལ་བའི་རྩི་རྩེ་འཕྲིན་གྱི་ལན་རྒྱ་བསྐལ་པ། (370)
- ཕྱང་སྒྲུ་རྩལ་བའི་རྩི་རྩེ། (376)
- རི་པོ་ཕྱེ་ལའི་གནས་བསྟོན་འཇམ་དབལ་དབྱེས་པའི་མཆོད་སྤྱོད།
..... (378)
- བསྐལ་བྱ་གཞན་པན་བདུད་ཅིའི་སྤྱིང་པ། (387)
- འཕྲིན་ཡིག་གི་སྤྱོད། (395)
- བཀའ་སྟོན་མདོ་མཁར་བར་གནང་བའི་ཆབ་ཤོག (401)
- ཀྱན་མཆེན་འཛིགས་མེད་དབང་པ། (405)
- རྩི་ཅང་ཁ་ས་ལ་བསྟོན་པ་ངང་བའི་བྱ་མའི་འཕང་འགྲེའི་སྤྱོད་དབྱངས།
..... (407)
- ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མའི་བསྟོན་པ། (415)
- ཅན་གྱི་མའི་ལ་རྒྱས། (423)
- ལྷ་ཡིག་རྩིགས་ལྷན་གསར་བའི་དགའ་སྟོན། (429)

- ཀྱན་མཁའ་འཛིགས་མེད་སྤྱིང་པ། (436)
- བསྟོད་པ་སྟན་ཆོག་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་རྒྱང་ལ། (437)
- དཔལ་གྱི་བསམ་ཡས་མཆིམས་སུ་ལ་བསྟོད་པ་རྩོམ་ཆེའི་གྲ་མཁུལ། (455)
- བྱ་བུལ་བ་སོས་དལ་དུ་མི་འཛོག་པར་གཞོན་ཅུ་ལ་ཡོན་ཏན་བསྐབ་པར་
རབ་བསྐལ་བའི་འཕྲིན་ཡིག་ (470)
- བྱུང་བཀའ་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ། (473)
- ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་སྟོན་མེ་ལ་བསྟོད་པ་དད་པའི་བསྟོ་རྒྱས་པའི་ཉིན་བྱིད།
..... (475)
- འཕགས་མ་དབྱངས་ཅན་མ་ལ་བསྟོད་པ་ལྷུན་ལ་སྤང་མཛེས། (479)
- གཞོན་ཅུ་མོར་བཟང་གི་རྟོགས་བརྟོན། (482)
- རྒྱལ་ཏིག་ཞབས་བྱང་ལ་སྤྱིངས་པ་ཉིན་དཀར་མཐོང་བའི་མཆར་ལ།
..... (493)
- པར་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས། (499)
- འཕགས་པའི་གནས་བཟན་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པར་ཐར་པ། (500)
- གནས་མཆོག་བཀྲ་ཤིས་བསམ་གཏན་སྤྱིང་གི་གནས་བསྟོད། (518)
- རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ལ་སུལ་བའི་འཕྲིན། (520)
- ལྷང་སྒྲ་རྩལ་པའི་རྩོམ་ཆེ་ལ་སུལ་བའི་འཕྲིན། (523)
- བྱ་གེ་ཡོངས་འཛིན་སྒྲོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ། (528)
- ཡོངས་འཛིན་ཡོན་ཏན་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རྣམ་ཐར་གསལ་འདེབས་བཞུགས་སོ།
..... (529)
- སྒྲོ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྟོན་པ། (533)
- ཡ་ལག་ཤ་ངག་དབང་བསྟན་དར། (540)
- ཚཱ་པའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། (541)
- བསྐབ་བྱ་མི་ཆོས་དགའ་སྟོན། (550)

- གུང་ཐང་དགོན་མཆོག་བསྟན་པའི་སྒྲིན་མེ། (565)
- འཇམ་མགོན་སླ་མ་ལ་བསྟོད་པ་ཀ་ལ་འི་སྒྲིན་ཐུང་ས། (566)
- ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོ་ལ་བསྟོད་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་མཆོག་
..... (577)
- ཡིད་དགའ་ཚོས་འཛིན་གྱི་ཞིང་གི་བསྟན་པ་བརྗོད་པ་དྲངས་པའི་མེ་ལོང་།
..... (585)
- བསྐབ་བྱ་ནོར་བུའི་སྒྲིང་དུ་བསྟོད་པའི་ལམ་ཡིག་ (592)
- ལེགས་པར་བཤད་པ་ཤིང་གི་བསྟན་བཅས། (600)
- ཉམས་སྦྱང་ཆན་པོའི་འབེལ་གཏམ་ཡིད་འབྱུང་དམར་ཁྲིད། (611)

པཌ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཚས་ཀྱི་ རྒྱལ་མཆན།

པཌ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཚས་རྒྱན་ནི། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བའི་ལྷགས་རྟ་(ཁྱི་ལོ་
1570)ལོར་གཙང་ལྷན་དྲུག་བརྒྱ་བའི་སྤུ་ཞེས་པའི་ཡུལ་དུ་ཡབ་ཆེ་རིང་.....
དཔལ་འབྱོར་དང་ཡུམ་མཚོ་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུང་ས། མཆན་ཚས་
རྒྱལ་དཔལ་ལྷན་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ། རྒྱུ་དུས་ནས་མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་
ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དབེན་ས་པའི་སྤུ་སྐྱར་རོས་འཛིན་གནང་། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་
པ་རྒྱ་རྟ་(ཁྱི་ལོ་1582)ལོར་དབེན་དགོན་དུ་མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་དང་
ཁྱི་པ་དམ་ཚས་ཡར་འཕེལ་གྱི་དྲུང་དུ་རབ་བྱུང་ནས་མཆན་སྒྲོ་བཟང་ཚས་ཀྱི་
རྒྱལ་མཆན་དུ་གསོལ། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱན་པ་མེ་ཁྱི་(ཁྱི་ལོ་1586)ལོར་བཟ་
ཤིས་ལྷན་པོར་ཕེབས་ཏེ་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྗེའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་བ་གཉེར་
དབུ་འཇུགས་མཛད། དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པ་ལྷགས་ཡོས་(ཁྱི་ལོ་1591)ལོར་
བཟས་དགོན་ཁྱི་ཐོག་བརྒྱ་བའི་བ་དམ་ཚས་ཡར་འཕེལ་ལས་བསྐྱེན་པར་རྫོགས།
དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་བ་ས་ཁྱི་(ཁྱི་ལོ་1598)ལོར་གངས་ཅན་ཚས་འཕེལ་གྱི་ཁྱིར་....
ཕེབས། སོ་གཉིས་པ་ལྷགས་སྐང་(ཁྱི་ལོ་1601)ལོར་བཟས་ལྷན་དགོན་པའི་ཁྱིར་
བཞུགས། ས་བྱ་(ཁྱི་ལོ་1609)ལོར་བཟས་ལྷན་རྒྱུད་པ་གྲ་ཚང་བརྒྱགས། རྒྱ་
སྐང་(ཁྱི་ལོ་1613)ལོ་ནས་བཟུང་ལྷ་ས་སྒྲོན་ལམ་ཆེན་མའི་ཆོགས་དབུ་ལོ་དྲུག་....
མཛད། དགུང་ལོ་ཞེ་དྲུག་པ་ཤིང་ཡོས་(ཁྱི་ལོ་1615)ལོར་ཟབ་ལམ་རིམ་གཉིས་
ཀྱི་འཆད་ཉན་དར་འཕེལ་ཆེད། སྐགས་པ་གྲ་ཚང་གསར་འཇུགས་དང་། ལི་མ་
ལྷ་ཁང་སོགས་ལྷ་ཁང་ཁག་བཙུགས་ལྷའི་ནང་བཞུགས་ཉིན་དང་བཞེན་པར་བཅས་

པ་གསར་དུ་བཞེངས། མེ་སྐུལ་(སྤྱི་ལོ1617)ལོར་སེ་འབྲས་གཉིས་ཀྱི་ཁྲིར་
ལེགས། ལྷགས་སྤེལ་(སྤྱི་ལོ1620)ལོར་ལྷ་ལྷན་ལྷགས་པོ་རིའི་མཆོམས་སུ་བོད་
སྐད་དམག་འབྲུག་གི་སྐབས་སུ་ཆིངས་ཁྱ་ནན་ཆེན་མཛད་པས་དམག་འཕྲོ་བཅད།
ཚུ་ཁྱི་(སྤྱི་ལོ1622)ལོར་འཕྱོངས་རྒྱས་བྱིངས་པ་སྐྱག་ཅེར་འབྲུངས་པའི་རྒྱུད་སྤྱོད་
དེ་བཞིན་རྒྱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུལ་སྐྱར་རོས་འཛིན་མཛད་དེ། འབྲས་སྤངས་དགའ་
ལྷན་པོ་བྱང་དུ་གདན་ཁྱེ་གནང་བ་དང་། རབ་བྱུང་དགེ་ལུགས་སྤྱོད་གི་བསྐྱབ་
སྐྱོམ་སྐོས་སྐྱ་རྒྱུ་ལུལ་བཞེས་དང་འབྲེལ་མདོ་སྐྱགས་ཀྱི་བཟུངས་དུ་.....
མའང་འབྲལ་བཞེས་གནང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་སྐུལ་(སྤྱི་ལོ1629)
ལོར་དགའ་ལྷན་གསེར་ཚོག་བཞེངས། ཤིང་སྤེལ་(སྤྱི་ལོ1644)ལོར་སེ་ཆེན་ཆོས་
རྒྱུ་ནག་རྒྱ་ཆེད་གཏོང་མཛད་ནས། ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་དང་དགེ་
ལྷགས་པའི་བར་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཚོག་མར་ཆགས། གོང་མ་ཤུན་ཤིས་བླ་
ན་མེད་པ་ཞེས་པའི་མཆོན་སྐུལ་བར་མ་བཟད་གསེར་ཡིག་པ་ཆེད་གཏོང་གིས་ཐམ་
ག་སྐྱེས་དང་བཅས་པ་སྐུལ་བར་ཆོས་དང་བཟང་བྱིང་གིས་ཆོམ་པར་མཛད་ནས་...
བྱིར་རྒྱུངས་མཛད། ལུ་བྱི་བལྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་པརྟེ་ཏ་ཆེན་པོ་དང་འཕོ་
ག་ཏོ་ཞེས་པ་སྤྱོད་སྤྱོས་སྤྱོབས་ལྷན་ཞེས་པའི་མཆོན་གསེལ། རྒྱུ་འདི་ལོ་རྩ་ག་
རྩ་ལྷག་ཙམ་གྱི་རིང་དབྱས་གཙང་མངའ་རིས། མདོ་སྤྱོད་སྤྱོད། ལྷ་མོན། རྒྱ་
ནག་ ལལ་ལ། ཨོ་རྩོད་ཀྱི་བླ་དཔོན་ཆེད་གྲུ་མཐའ་དག་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་
ཆེར་བསྐྱོར། འཁོར་གསུམ་གྱི་མཛད་བཟང་མཐའ་ཡས་པ། འཆད་ཚོད་ཚོམ་
གསུམ་གྱིས་རྒྱལ་བལྟན་ཉིན་མོ་ལྷར་དར་བར་མཛད་ཅིང་ཆོས་ལྷགས་གྲུབ་མཐའ་
རིས་མེད་ཀྱི་གཙུག་རྒྱུ་བཀྲར། གསུང་རྩོམ་གསང་འདུས་རིམ་ལའི་རྒྱུ་དང་།
བླ་མཆོད་ཐུག་ལེན་ཙ་ཙ་འབྲེལ་སྐོས་པོད་ལྷ་བཀྲུགས། དགུང་ལོ་གི་གསུམ་པ་
རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་རྒྱ་སྐྱག་(སྤྱི་ལོ1662)ལོར་གཟིམས་རྒྱུང་བཀྲའ་.....

གདམས་པོ་བྱང་ཏུ་སྐྱེ་གཤེགས། སྐྱེ་གདུང་གིས་པོར་བཞུགས་པའི་དབྱེ་གདུང་
ཆེན་མོ་བཀྲས་ལྷན་དགོན་པར་བཞུགས། བྱིས་སུ་རྩེ་འདི་པཌ་ཆེན་ཨེར་ཏི་ནིའི་
སྐྱེ་བྱེད་བཞི་བར་ཅི།

སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ ལྷའི་རྟགས་བརྗོད།

སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
མ་ལུས་སངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། །སྲིད་འདིར་བཅེ་བས་བསྐྱེད་པའི་
རྣམས་གར་ལས། །སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་བ་དན་མཛེས་པའི་ཞབས། །རྟེན་བྱེད་
བསྐྱེད་པའི་བ་སྐྱེ་པོར་འཛིན། །ཡིད་འོང་འཆར་ཀའི་ཆོན་རིས་^①ལ་འཁྱུ་བ་
དམར་པའི་འཛུམ་འོད་ཅན། །ཆོགས་གཉིས་རྩལ་མང་ཆ་ཤས་ཡོངས་རྣམས་
མཚན་དཔེ་འོད་བརྒྱའི་བྱ་བས་འབྱུང། །ཆོངས་པའི་ཆ་གདུང་མ་ལུས་སེལ་བྱེད་
ཐུགས་རྩེའི་འོད་ཟེར་ཕྱགས་བརྒྱར་འབྱེད། །སྒོ་གྲོས་ཀྱི་ལྷ་བཞད་པའི་དཔལ་
སྟོར་ངག་གི་དབང་པོར་^②ཕྱག་བབྱེད་དོ། །མཁྱེན་བཅེའི་རྩ་གཏེར་གཏིང་
མཐའ་མི་མཛོན་ཞིང་། །ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་རྩ་མས་ཡོངས་སུ་གང་། །མད་བྱང་
འཕྱིན་ལས་རྒྱབས་བྱེད་གཡོ་བ་ཅན། །རྒྱལ་སྐུ་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ནམས་རྒྱལ་གྱིར་
ཅིག །གང་གི་ཡོན་ཏན་བསྐྱེད་མཚོར། །བདག་ཡིད་བྱང་བ་སོང་གྱུར་པས། །
སྟན་ངག་མགིན་པའི་རྩ་གསང་སྟོང་། །སྒོག་ལ་སུ་ཞིག་བཏང་སྟོམས་འཛིན། །
བྱང་བ་བྱང་བ་གཞོན་རྩེའི་ཐབས་མཁས་ཀྱིས། །རྩ་སྟོན་རྩ་ཡི་འབྱུང་གནས་
འབྱེན་བྱེད་པ། །དེ་བཞིན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ཆེན་འདི། །བསྐྱེགས་
གྱུང་བསྐྱེགས་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་ན་ཡང་། །ཐོག་མེད་རྩས་ནས་བྱང་རྒྱལ་སྐུ་

བ་ཡིས། །དག་ནི་དོན་དང་བཅས་ལས་ནམ་པར་གོ། །ད་ནི་རྩ་འཛིན་སྒྲིང་པོ་
སྒྲུང་བའི་ཕྱིར། །རྟོགས་བརྗོད་པ་དག་གི་ཕྱིར་བ་སྤེལ་བར་བྱ། །

གང་ཡང་རྟོན་པ་དང་བཀུར་སྟེ་དང་གྲགས་པ་སོགས་ཚུ་ལྟར་དོར་ཏེ།
གཞན་གྱི་དོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྐྱབས་ན་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་མེད་པར་འདོད་དགུ་
ཐམས་ཅད་ཚུལ་བ་མེད་པར་སྦྱིན་པ་སྤྲོད་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོར་བུ་རིན་པོ་
ཆེ་ཡང་རྟོན་པར་དགའ་བ་མིན་ན། ཚོར་བ་གདུང་བའི་ནམ་པ་ཅན་ཕྱིར་བཅས་
པ། མདོན་པར་མཐོ་བའི་བདེ་བ་ཅན་ལྟ་ཅི་སྟོན། དེའི་ཕྱིར་བདག་ལ་མན་པར་
འདོད་པའི་སྐྱེ་བོ་ནམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་བདེ་བའི་དཔལ་ལ་དུས་ཅག་དུ་……
འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སྤྲོད་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་སྤྲོད་པ་མེད་པའི་
གོ་ཆ་བཞོ་བ་དང་། སྐྱེ་བོ་པལ་པོ་ཆེས་རྩེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཅན་ཡང་བྱ་དགའ་
བའི་གསལ་མཚོག་མམས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ལ་སྦྱབ་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་ལ་བཙོན་
པས་རང་གི་དོན་ལ་ལ་བར་འདོར་བའི་རྒྱལ་སྤྲུལ་ནམས་ཀྱི་ནམ་པར་ཐར་པ་ལ་……
ཡང་བཏྲ་བར་བྱའོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། མདོད་དུ་བྱུང་བའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་
དལ་འགྲོའི་སྤང་པའི་འཛིང་ལྟར་ཟེ། ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ལ་བྱབ་པའི་མཁུན་
པ་ནི་ལྟའི་ལམ་ལྟར་མཐའ་ཡས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་རྒྱས་མེད་པར་
བདག་ཉིད་ཀྱི་བུ་བཞིན་དུ་བྱམས། ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་ནི་རྒྱལ་སྤྲུལ་དམ་པ་
ཞི་བའི་ལྟ་ཞེས། མིའི་སེང་གེ་ལྟར་སྟན་པའི་གྲགས་པ་སྤྲོགས་ཀྱི་པ་མཐའ་འགྲོ་
བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མདོད་དུ་བྱུང་བའི་མཛད་པ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལས། ཟེགས་མ་ཅན་ཞིག་
མཚོག་དུ་དང་བའི་རྩ་ཡབ་ཀྱི་ཅེ་མས་སྤངས་ཏེ་སྟན་པ་གི་སྟོན་པས་མཚོད་པར་
བྱའོ། །

རྒྱལ་སྤྲུལ་གསར་བའི་སྒྲ་ཆོས་ཆེས་སྤྲ་ཡང་། །ལྟར་བཅས་བདེ་འབྱུང་④
གཙུག་དུ་བསྟན་པར་འོས། །དེའི་ཕྱིར་གང་གི་ཡོན་ཏན་ཆ་ཤས་ཅན། །མཁུན་

པའི་རྒྱུད་མངས་ལམ་དུ་མཆོད་བྱེད་པ། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་གནས་བསྐྱེད་ཁོར་
ཡུག་གི། །ས་འཛིན་ཁོངས་སུ་ཡངས་པ་མིན་ནོ་ཞེས། །ཉི་མའི་གཉེན་གྱི་ལྷགས་
ཡངས་པ་ད་ཆོལ་དབུས། །ལྷང་མང་བྱུང་བའི་དབྱངས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བསྐྱེད་སྟེ།
དེའི་སྤྲད་ནམ་དཔྱིད་ཀྱི་ཤའི་མོ་མོ། །གང་གི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ལ། །རེག་པ་
ལས་བྱུང་ངོ་མཆར་གྱི། །རྒྱ་ཐིགས་སྤངས་ཏེ་གར་བཞུད་དོ། །ལྷག་བསམ་དག་
པའི་ཐུན་གསེབ་ནས། །དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡི། །དབྱར་སྐྱེས་རྩ་གསང་
བསྐྱེད་སྟེ་པ་ལ། །རབ་དགའ་མི་རྒྱས་མཛོད་ས་ལྷན་སུ། །

དེ་ཡང་འདི་སྤྲད་ཅེས་ཐོས་ཏེ། །བསྐྱེད་པ་བཟང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལྟོང་གིས་
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱེད་པའི་བསྐྱེད་གནས་དམ་པ། །རྩི་གདན་གྱི་རྩལ་ཕྱགས་ན་
དགེ་བ་བརྒྱའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཆེད་དུ་བརྒྱན་པ་ལྷ་བྱའི་ཡུལ་འཁོར་མོ་བཟང་པོ་
ཞེས་བྱ་བར། །སྤྲོད་ཀྱི་ལྷའི་ལྷ་དམ་པ་དུ་མ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ས་བོན་ཡོངས་སུ་
བསྐྱེད་པ། །མཆོག་ཏུ་དཀར་བ་ཁ་བའི་དུམ་བུ་འཁྲིགས་པ་ལྷ་བྱའི་རིགས་དང་
ལྷན་པའི་ལྷ་མའི་དབང་ཕྱག་ཤིང་སྤྲེལ་ཆེན་པོ་ལྷ་བྱ། །ཡབ་རྒྱལ་པོ་དགེ་བའི་
གོ་ཆ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། །ཡམ་ནི་རྩི་རྩལ་འབྱོར་མའི་སྤུལ་པར་གྲགས་པ་ཞིག་ལྟེ།
གཉེས་ཀའང་རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་རྣམས་ནི་ཡོངས་སུ་དུལ། །ཡ་རབས་ཀྱི་
སྤྲོད་ཆུལ་དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་ཀྱི་ཕྱོད། །རོ་ཆའི་སྐྱ་རགས་ཁྲིལ་ཡོད་ནོར་བུའི་ཟ་ར་
ཆགས་ལྟ་བུར་བས་ནི་དཀྱིས། །དད་པའི་ལང་ཆོ་གཏོང་བའི་རྒྱུ་གྱིས་མཆོག་
ཏུ་མཛོད་པ་ཞིག་གོ། །རབ་མོངས་མ་རོལ་མཆོད་ཀྱི་གཡུལ་བསྐྱེད་པའི། །དགེ་
བའི་གོ་ཆ་དོན་མཐུན་རིགས་ཀྱི་ནི། །ཐིག་ལེ་གང་གིས་འཛིན་པའི་དཔལ་མོ་
མཆོག་ །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མ་མ་མཛོད་སྤྱུག་མ། །དོན་ཀྱན་གྲུབ་པས་སྐྱེ་
འབྱུལ་བཞེན་ལྟོ། །མཛད་བྱུང་སྤྲོད་སྤྲོད་སྤྲོད་རབ་རྩིགས་པའི། །ལུན་ཆོགས་རྒྱལ་
བའི་ལྷ་གུ་ཡིས། །དེ་ཡི་མངལ་ནི་སྤུལ་བཟང་བྱས། །སྐྱེ་གནས་འཆིའི་ཆོང་ཆོང་

འབྲིགས་པ་མ་ལུས་པ། །བདག་མེད་ཡི་ཤེས་བྱིན་ཟ་འབར་བས་^⑩བཅོམ་ཡུར་
ཡང་། །བདག་བཞིན་གཞན་ལ་ནམ་པར་བལྟ་བའི་རྒྱུད་ཤུགས་ཀྱིས། །ཀུན་ནས་
དངས་པས་ཡུམ་གྱི་ལྷམས་སུ་དེ་ཡིས་བྲིས། །དེ་ལྟར་སྒྲ་བའི་གངས་ཡོངས་སུ་
ཚྲོགས་པ་ན། རྒྱལ་བུ་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པས། ལྷ་མོ་ཆེན་མོ་སྐུ་འཕྱུལ་ལ་རི་
ལྷ་བ་བཞིན་དུ། ཡུམ་ལ་ཆོར་བ་གདུང་བའི་རེག་པས་གོས་པ་མེད་པར། བྲིའུ་
གཟུགས་བྱད་ཤིན་ཏུ་མངོས་ཤིང་བལྟ་བས་དོམས་པ་མེད་པ་མགོ་སྒྲུམ་ཞིང་རྒྱས་
པ། དཔལ་བའི་དབྱེས་སྒྲ་བ་ལྟར་ཆེ་བ་ཞིག་འབྱུངས་པར་ཡུར་རྟོ། །སློན་མ་
འདུལ་བྱེད་གཞུ་ཡི་སྐུ་འཕྱུལ་གྱིས། །མངོས་ལྷན་སྒྲ་བའི་བཞིན་ཅན་རི་དྲགས་
མིག །གསེར་གྱི་རྒྱལ་མང་བཅེགས་པའི་སྐྱོན་པ་ཞིག །མི་ནམས་ལ་མཆོན་
མཆོན་སྤྲད་བསྐྱན་པ་སྐྱམ། །རི་ལྟར་འདམ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཀ་མ་ལ་^⑪། །མི་
གཙང་འདམ་གྱི་དྲི་མ་སྤངས་པ་བཞིན། །མངལ་གྱི་རྒྱ་འཛིན་སྟོ་བ་ལས་འོངས་
ཡང་། །དེ་ཡི་འཆིང་བའི་རྒྱལ་ས་ནམ་པར་གྲོལ། །མི་བཟད་སྤྲིགས་མ་མཆོ་ལྟར་
བདོ་བའི་མཐུས། །བྱ་རམ་ཤིང་པ་ཉིན་མོའི་དབང་ལྷག་ཡང་། །དུས་གྱི་རུབ་
རིའི་ཆེ་མོར་གོས་དམར་བཟུང་། །དེའི་ཆེ་སྐས་བཅས་སྤྲིགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་ཡི། །
མཁུན་བཅེའི་རྒྱ་ཤེལ་ཚྲོགས་པ་ལས་འབྱུངས་པའི། །རྒྱལ་སྐས་དཔའ་བོ་སྐྱ་བའི་
སྒྲ་བ་ཞིག །འཕགས་ཡུལ་ཤར་རིའི་ཆེ་མོར་མངོན་འཕགས་ཏེ། །ཐུབ་བསྟན་
ཀུན་འཛི་ཆོལ་ལ་ངལ་གསོ་བྱིན། །དེ་ནས་བཅས་པའི་ཆོ་ག་ནམས་རྒྱས་པར་བྱས་
ཏེ། མཆོན་ཡང་ཞི་བའི་གོ་ཆ་ཞེས་བཏགས་སོ། །

དེ་དེ་ལྟར་གདུགས་རེ་རེ་འདས་པ་ན་འང་། །ཡར་ངོའི་སྒྲ་བ་ལྟར་གཟི་
མདངས་ནི་རི་ཆེ་རི་ཆེར་ཡུར། །བྱིས་པ་ནས་པ་མ་དང་ཀན་རབས་ནམས་ལ་ནི་
བསྐྱེན་བཀྱར་བར་བྱེད། །མངའ་རིས་^⑫གྱི་སྐྱེ་བོ་ནམས་ནི་བདག་གི་བུ་བཞིན་དུ་
སྦྱོང་། །ལེ་ལོ་མེད་ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡིད་གཞུངས་པས་རྒྱལ་སྤྲིད་སྦྱོང་བ་དང་

རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རིག་པའི་གནས་བཙུང་བརྒྱད་^⑬རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཀླུ་ཆེན་པོར་.....
 ལྟར་རྟོ། །དེ་ལ་དམ་པའི་རྗེས་འགྲོ་སྒྲོ་ཡི་དབྱིག །དབྱར་གྱི་དཔལ་ལོ་དར་ལ་
 བབ་པའི་རུས། །རྒྱ་མཚོ་རྒྱ་པོའི་རྒྱན་གྱིས་གང་བ་ལྟར། །པན་ཚུན་འགྲན་པ་
 བཞིན་རུ་འཕེལ་བར་གྱུར། །མཐའ་དག་ཤེས་བྱའི་རྒྱ་གཏིར་ཆེར། །རྣམ་དཔྱད་
 གྱུ་ཡིས་ལེགས་ལྷགས་རྟེ། །ལེ་ལོའི་དག་^⑭ཡིས་བསྐྱེད་པ་ལས། །པ་རོལ་སོན་
 པར་ཅིས་མི་འགྱུར། །དེ་ལྟ་བུའི་གཞོན་ཅུ་དེ་སྦྱེད་ཆེར་བསྐྱེདས་རྟེ། །ལ་ལྟ་བུག་
 ཅམ་ལོན་པའི་ཚོ། གྲུབ་པ་སྟོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་སྤྲས་པའི་བརྒྱལ་ལྷགས་^⑮སྦྱོང་
 པ་ཞིག་དང་མཇལ་རྟེ། །འཇམ་དཔལ་རྣམ་པོ་^⑯བསྐྱབ་པའི་ཐབས་ལྷགས་ནས།
 ཉིན་མཚན་ཀྱན་རུ་གཡེང་བའི་གོ་སྐབས་སྒྲིམ་བཞུས་དང་། མཚན་བསྐྱེད་
 སོགས་ལ་བཙོན་པའི་བྱ་བས་སྟོགས་པས། རིང་པོ་མ་ལོན་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་
 མཛེས་པ་གཅིག་རུ་བསྐྱས་པ་ལྟ་བུའི་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་.....
 བཟང་མངོན་པར་དགའ་བའི་རི་དྲགས། གཞོན་ཅུ་དེའི་ལྟ་བུ་དྲན་རྣམ་པར་གཡོ་
 བའི་སྒྲོ་ལྟན་^⑰གྱིས་བཟུང་བ་ལྟར་གྱུར་རྟོ། །གྲུབ་པའི་མན་ངག་པ་སྒྲོའི་འབྱུང་
 གནས་ཀྱི། །སྦྱང་བས་འཇམ་དབྱངས་ཞལ་བཟང་པ་སྒྲོའི་ཚལ། །རྣམ་པར་སྦྱེ་
 བའི་མཛེས་པ་ལ་ཆགས་པ། །གཞོན་ཅུ་རྒྱུད་དུག་ལྟན་པ་མགོན་དང་བཅས། །
 བཙེ་བས་སྤྱད་གནས་སྤྱད་པའི་མཉེས་པ་སྤངས། །རིགས་ཀྱིས་མཐོ་ཡང་མཐོ་
 བའི་སྒྲོམ་པ་མེད། །ཤེས་རབ་གསལ་ཡང་གསལ་མཚོག་གཞན་ལ་གྱས། །འདི་
 ལྟར་རྒྱལ་སྤྲས་རྒྱལ་བའི་གདུང་འཛོལ་ཡིན། །ཡོན་ཏན་དེ་དང་དེ་དག་གི །
 དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི། །ཡིད་འོང་ལང་ཚོའི་མདངས་བཀྲ་བ། །
 རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ་བཞིན་རུ་གྱུར། །

དེ་རིམ་གྱིས་ནར་སོན་པར་ནི་གྱུར། རང་གི་ལྷག་པའི་ལྷ་གང་ཡིན་པའི་ཡི་
 དམ་གྱི་ལྟའི་^⑱ཞལ་ནི་མཐོང་། །འབྱུངས་པ་ལ་དགའ་བའི་འདྲིས་པ་ཡོངས་སུ་

དོར་ཞིང་། རང་བཞིན་བཟང་བས་ནང་མིའི་འཁོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་དག་དང་།
མངའ་འོག་གི་སྐྱེ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་པོས་བསྟེན་ཅིང་། ཆོ་རབས་ཀྱང་ཏུ་ཀྱུན་ལྟ་
བུའི་ལས་རྣམས་པར་བསགས་པའི་འབྲས་བུ་ཕུན་སུམ་ཚྏགས་པའི་དཔལ་ལ་བདེ་
བར་སྦྱང་པ་ལས། རེ་ཞིག་གི་ཆོ། བསགས་པ་ཀྱན་གྱི་མཐའ་¹⁹འཛད་ཅིང་། །
མཐོན་པོའི་མཐའ་ནི་དམའ་བ་ཡིན། །ཞེས་པ་དང་། གྱེ་མ་འདུས་བྱས་རྣམས་
མི་རྟག །སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དུས་གྱི་སྔ་
ཉུས་²⁰བཟང་ལྟོད་པ་མེད་པར། ཡབ་རྒྱལ་པོ་འཇིག་རྟེན་ལས་པ་རྣམས་ཏུ་སྤང་
བར་གྱུར་ཏོ། །བསགས་པའི་ལོངས་སྦྱང་སྦྱང་པའི་མཐུ་མེད་པར། །གཉིན་དང་
ནོར་རྩལ་སོགས་ལ་ཆགས་བཞིན་དུ། །འཇིགས་བྱང་བར་དོའི་²¹འཕྲང་དེར་
འགོ་དགོས་ན། །སེམས་ལྷན་པ་དང་སྤྱི་ཞིག་བདེ་བར་འདུག །དེ་ནས་སྒྲོན་
འབངས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་འབྱོན་པར་
གསོལ་བ་ན། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་སྐྱེ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྤོ་རྣམས་རབ་
ཏུ་བྱང་བ་ལ་གོམས་པས། བྱིམ་ན་གནས་པ་ནི་བྱ་བ་ངན་པས་བྲེལ་ཞིང་ཉེ་བར་
ཞི་བ་²²དང་འགལ་བ། ལྷག་བསྐལ་མང་པོའི་འབེན་དུ་གྱུར་ཅིང་ཆོག་མི་ཤེས་པ།
བག་མེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པར་ནི་རིག རབ་ཏུ་བྱང་བ་ནི་ཉེས་དེ་དག་ལས་
གཞན་དུ་གྱུར་ཅིང་། དགེ་བའི་ཆོས་བྱང་རྒྱབ་གྱི་སྒྲིགས་རྣམས་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པར་ནི་ཤེས། འདུས་བྱས་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བའི་ས་འཛིན་གྱི་ཚེ་མི་
ནས་ལྷང་བའི་འབབ་རྒྱ་དག་པོ་ལྟར་སྦྱང་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པར་མཐོང་ནས།
དེའི་ཆོ་ཡིད་ལ་བསམ་པ་འདི་ལྟ་བུ་སྐྱེས་པར་ངེས་སོ། །འདོད་དགའི་འབྱོར་བ་
རྒྱ་ཡི་རྒྱ་བྱར་བཞིན། །ལང་ཆོའི་དཔལ་ཡང་སྟོན་ཀའི་སྤྱིན་ཚྏགས་བཞིན། །འཆོ་
བའི་ཆོ་ནི་སྒྲིག་སྤང་གོ་གར་བཞིན། །གནས་པ་མི་བརྟན་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱབས་སྤང་
བཞིན། །འཇིགས་བྱང་སྐྱེ་ཆ་ན་འཆིའི་ཞགས་པ་ཡིས། །འགོ་བ་འདི་ལྟ་བུར་ནི་